

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:		Vidékre küldve:	
Helyben.	— fill.	Egy évre . . .	16 kor. — fill.
Egy évre . . .	10 kor.	Fel évre . . .	8 . . .
Fel évre . . .	5 . . .	Negyed évre . . .	4 . . .
Negyed évre . . .	2 . . .	Egy óra . . .	1 . . .
Egy óra . . .	1 . . .	Egy óra . . .	70 . . .
Egyesszám ára 4 fillér.			

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**

Felolós szerkesztő: **IFJ. MÓRICZ PÁL.**

Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:

Hat hasábos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelenő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden sor 4 fillér.

A tisztviselők 3 milliója.

(fp.) A kormány a legutolsó eszközhöz nyult immár, hogy leszerelje az ellenzékét. Kimerítette az összes segédcapatait, rendezett és rendeztetett mindenféle zenebonát Keleten és Horvátországban. Éjjel-nappal kiabálta, hogy veszélyben a haza és csak az a 21,000 utonc fogja megmenteni, melyet Bécs kér.

Szerencsére az ellenzék semmitől sem riadt vissza. A segédcapatok működése eredménytelennek bizonyult és ezért a kormány most a végső eszközhöz nyult, új segédcapatot keres és ezt — alig hihető — a tisztviselőkben véli feltalálhatni.

A legszerencsétlenebb számítás a kormány minden eddigi számításai között. A tisztviselők már eddig is hazafiságuknak oly fényes próbáját állották ki, hogy szinte nevetséges csak feltételezni is róluk, hogy sietni fognak a kormányt megmenteni.

A kormány egyik félhivatalosa sorakozásra hívja föl a tisztviselőket, hogy tegyenek valamit sürgősen az obstrukció leszerelésére, mert különben a sokat emlegetett 3 millió korona teljesen elvész.

Elvész az a 3 millió korona, melyből egy-egy tisztviselőre, lévén ezeknek száma 33,000, átlagvéve 30—40 kor. jut s a bölcs kormány azt hiszi, hogy akad olyan magyar tisztviselő, a ki azért az összegért megtagadja hazafiságát, megtagadja elveit és eldobja magától azt a glóriát, melylyel az egész nemzet már eddig is övezi őket.

És ha még igaz volna, hogy ennek a 3 millió koronának el kell vesznie. De mindaz, amit a kormány ennek bizonyítására felhoz, részint valótlanság, részint szemfényvesztés.

A kormány ugyanis úgy találja föl a dolgot, hogy a fennálló törvények szerint a folyó évben csak május hó végéig lehet oly kiadásokat teljesíteni, melyek az elmúlt évre számolandók el.

Ez igaz, de ezt a törvényt megváltoztatni és a május 31-iki határidőt ebben az évben egy pár hónappal kitolni oly könnyű és oly egyszerű, hogy azt még csak gyerekjátéknak sem lehet nevezni.

Sajátságos erkölcsi érzékre vall, hogy jelenleg a kormány nyugodt lélekkel negligálja az állam abbéli alap-

törvényét, hogy megszavazott költségvetés nélkül egy perczig sem szabad kormányozni. Ellenben örök és megváltozhatatlan törvénynek tekinti azt, hogy a múlt évi kiadásokról május hó végéig kell elszámolni. Mert ennek az elvnek a hirdetésével akarja a tisztviselők hazafiságát megvásárolni.

De szükséges-e egyáltalában ezen törvényt megváltoztatni? Nem lehetne-e ezt a 3 milliót, mint folyó évi kiadást elszámolni? Avagy még tovább meggyünk. Lehetséges-e azt állítani, hogy 1902. évben adtunk ki olyan pénzt, amit tényleg csak 1903-ban adtunk ki. Hisz ez egyenes meghamisítása a tényeknek. Szabad-e illet tenni? Ha egy csödbe jutott kereskedő így vezette könyveit, néhány hónapi börtönt kap érte.

A kormány azonban azt mondja, hogy ezt a 3 millió koronát azért nem lehet beállítani az 1903. évi költségvetésbe, mert akkor a folyó évre be-terjesztett költségvetés a jelenlegi 400000 korona fölül helyett 2.600.000 korona hiányt tüntetne föl. Ez pedig az állam hite'ének a szempontjából föllötte káros következményű lehetne.

Szemenszedett valótlanság. Először nem igaz, hogy 3 millióról van szó,

A méhek között.

Bedörzsöltem a kezemet, arcomat, nyakamat egy kis zsályával, aminek nagyon kellemes, megnyugtató illata van, akárcsak a levendulának, úgy mentem munkás kis barátaim közé, akik a kaptárok körül ezrével zümmögtek.

A méhek nagyon szeretik a zsálya szagát, de azért nem izgulnak tőle. Akin ezt az illatot érzik, azt megtürik maguk közt, arra nem haragusznak, azt nem bántják. Körülropkodik szeliden, jóindulattal, legfeljebb egy kis kíváncsisággal, de békén hagyják. A mézhirdető illatok már sokkal jobban csiklandozzák őket, attól a mézgyűjtés ösztöne támad fel bennök. Aki akácvirágot visz a méhek közé, azt úgy rajzzák körül, mintha utját akarnák állani, mondván: el ne vidd tőlünk azt a fehér fűrtöt; tedd le, add nekünk, hadd itt; az a mienk, arra szükségünk van nekünk.

Az eleven sövény örökké susogó zöld bokrai mellett, lombos fák alatt van az a bizonyos méhes. Oda bizony akárki fia idegen ember nem igen mehet. A fulánkos vitézek nem tudják mi a félelem; egytől-egyig bátrak, a hősiességig. Mindegy nekik, Dávid vagy Góliát alkalmatlankodik-e a házak táján: egyaránt megkergetik. Ha csak egy kicsit izzadós is a látogatójuk: az már nincs

inyökre. Az izzadt emberre mindjárt megharagusznak; azt nyomon kísérik, ellenséges indulattal csapkodnak hozzá, megszurkálják. Hát még azt, akin fokhagymás pirítósz delikát büze érzik! Ezt a jeruzsálemi parfümöt épen nem szívelik. Valaminthogy a pálinkaszagot sem. Részeges ember jól teszi, ha kerüli a méhest, mert ott csakhamar kijózanodik, mint a nyirbátori Sternberg.

Nagy behemót ember volt ez a Sternberg, híres arról, hogy a Hegyalján minden pinczét végigjárt borkóstolni, (mert borkupecz vala,) anélkül, hogy valaha is több hatása lett volna rá a dolognak, mint hogy egy kis „nobelspitzet” (erre nincs magyar szó) kapott. Ugy volt, hogy a nyirbátori tisztartó finom szilvapálinkájára alkudott s addig kóstolgatta, hogy már csillogott egy kicsit a szeme, amikor jön be a kertész és mondja, hogy rajt eresztett egy kaptár. No, ki tartja a kast? kérdi a tisztartó, aki maga szokta a rajt az új kaptárba berázní, hogy hiba ne essék a dologban. Sternberg úgy sem látott még ilyet s gondolta, hogy könnyebb tartani, mint belerázní, tehát vidáman vállalkozott: — Majd tartom én, kérem.

Kimentek a kertbe és Sternberg állott a szavának, megragadta a kaptárt. De nem

hagyta békén a kíváncsisága, meg azután szilvóriumos lehellette miatt sok ingerelt méh döngött a füle körül, amitől egyre rázta a fejét; feltekintett tehát a kas mögül s s hogy jobban lásson, egy kicsit félretartotta orra elől a kaptárt.

Épen abban a pillanatban rázta meg az ágat a tisztartó. Zsupsz! az egész raj, amely úgy csüngött volt a vén almafán, mint egy boszorkánykonty, levált az ágról és a bikanyaku Sternberg tarkójára esett.

Ájváj! riadozott a meglepett műkedvelő méhész és úgy csapta földhöz az üres kast, hogy fölönnyire pattant vissza, ruganyos gyékényfonatú lévén. De ezzel a kupecz nem elégedett meg, hanem ösztönszerűleg kapott a nyakához és végig sodort rajta a tenyerével, amitől rögtön szétvált az ezernyi méh és bőszerű harezzi zugással támadt a pálinkaszagu idegenre.

Sternberg se volt rest, torkaszakadtából ordítva vágatott végig a kerten, torony iránt; járt keze-lába mint a motola. Verekedni próbált apró ellenségeivel, de sehoggy sem birt velök. Azok összeszurdalták, kergették, legyőzték. Futni kellett előlük, be a lakásba. Odaig ment utána a megharagított raj, ott röpködtek a felpaprikázott méhek még órák mulva is, az ajtó előtt, mintha követelték volna, hogy adják ki nekik azt a

hanem alig több mint 2 millióról, mert a 3 millió egy nagy részét az állam részint szolgálati díj czímen, részint bélyeg alakjában visszaveszi. Azonkívül figyelembe kell venni, hogy ez a 3 millió már 5—6 hónap óta kamatozik az államnak, ami szintén szép kis summa. Ha még végül hozzászámítjuk a fizetésjavításra előirányzott 18 millió korona megtakarított kamatait, akkor látni fogjuk, hogy a költségvetés végösszegéhez képest egy elenyészően csekély összeg az, amennyivel a költségvetés rosszabb lenne. S hiheti azt valaki, hogy a pénzügyvilág emiatt megvonná a bizalmát attól a magyar államtól, amely 15 év óta olyan költségvetéseket terjesztett mindig a parlament elé, amelyekben alig egy pár százezer korona volt fölül gyanánt kitüntetve, a vonatkozó zárszámadás pedig 80--100 millió korona fölösleget tüntetett ki. Avagy elfeledte volna a pénzügyvilág, hogy volt idő Tisza Kálmán alatt, midőn a költségvetés hiányt tüntetett fel s az évi zárlat pedig sok millió megtakarítást mutatott.

Van-e valaki, aki azt hiszi, hogy a pénzügyvilág akkor, midőn egy államnak fizetési képességét akarja megállapítani, azt egyetlen egy évi költségvetés alapján teszi meg? Vagy van-e olyan illetékes pénzügy-ember, aki nem tudja, hogy a magyar állam pénzügyi és érczkészlete felül van az egy milliárdon?

Ilyen körülmények között csak mosolyogni lehet azoknak a naivságán, kik a szegény állami tisztviselők-höz fordulnak, hogy mentsek meg a magyar állam hitelét.

S ha mégis akadna egy tisztviselő, akinek fáj az a gondolat, hogy tönkre lesz téve a magyar állam hitele, ha nem tesz valamit arra nézve, hogy a reá eső pár koronát még ebben a hónapban felvehesse, az is meg fog nyugodni, ha kezébe veszi a párizsi bórzejegyzést és látni fogja, hogy a

nagy darab embert, mert azt ők szeretnék jobban is megszurdaini.

Szegény Sternberg akkor már vizes lepedőbe volt begöngyölítve, mert kitört rajta a laz. Agyagsarat raktak a fejére, arczára, nyakára, tarkójára. az ott lassankint kiszitta a tüzet a daganatokból; de azért még egy hét mulva is csak úgy dülöngött az istenadta, nagyon gyöngye volt a méhekkel vívott esata után.

Engem másképp szeretnek a jó kis méhek. Járhatok, kelhetek a méhes előtt és zsályaszagu fejemet bátran forgathatom. Engedik a fulankosok, hogy nézelődjem s figyeljem az üvegtáblás kaptárokat, minő mozgalmas élet folyik bennök, hogyan készül a gyönyörű szabályos sejt. A magány ez árnyékba burkolt zugába szerettem elvonulni olvasgatás végett, itt egyre hallhatom az én döngicsélő barátaim dalait: zimzim zim-zumzumzum! A szellő egyre leng s azután a méhes pokróczán olyan pompás szunyókálás, ébrenalvás, álmodozás esik.

magyar járadék magasabban áll, mint akár az osztrák, akár a francia járadék.

A kormány érzelmi hurokat penget. Adja az előkelőt, a nemesszívűt, akinek nincs semmi más baja, mint az, hogy a tisztviselőknek nem adhatja ki azt a pár koronát. Száz aranyat annak, aki elhiszi, hogy a kormány nem emeltette volna már törvényerőre a javaslatot, ha nem akarta volna eszközül felhasználtatni azt a katonai javaslatok kieroszakolására. Egy-két délutáni ülést minden képviselő szívesen feláldozott volna, sőt nem csalódunk, ha azt mondjuk, hogy még egy vasárnapot is örömmel rááldoztak volna, az egyház pedig a vasárnapi munkáért felmentést is adott volna.

Már öt szombaton át hangoztatja a kormány a fedezetlen határidőüzlet kérdését. A fizetésja itásról szóló javaslat letárgyalásának elég lett volna két szombati nap is.

Ha a kormány komolyan akarja a javaslatot mielőbb életbe léptetni, úgy tűzze azt ki tárgyalásra. Megvagyunk győződve, hogy minden párt kötelező ígéretet tesz, miszerint egyetlen egy ülésen keresztül bocsátja a javaslatot. Mig a kormány meg nem kíséri ezt, addig nem hiszünk neki. De nem fog hinni neki a magyar tisztviselők kara sem. Nélkülözni fogja ezt a pár koronát, ha kell le is mond róla, de hazafiságát el nem adja.

A tisztviselők a nemzet szeretetében és ragaszkodásában meg fogják kapni az ellenértéket.

A kormánynak ebből a segélykiáltásból immár kétségtelen, hogy ütött az utolsó órája és nagy tévedésben vannak nemcsak a kormány, hanem mindazok, akik őt támogatják, ha azt hiszik, hogy a tisztviselőknek felpanaszolt sérelme alkalmas köpeny a Széll Kálmán kormányparti képtelenségének befedésére.

Ha egy fecske suban el a virágágyak fölött, az már esemény, annyira magamban érzem magamat. A méhek pedig csak zugnak s többnyire egyforma hangon dudolgatnak. Szakadatlan serkentés az a munkára, amiben ők annyira mesterek.

Odakint, a virágágyak környékén aranyban fürdik minden. Kivált amikor alkonyodik s a nap visszaszórja fényét a kertre s még szebbé, hangulatosabbá válik azáltal a környék. Az aransugarak átszűrődnek a fák lombja között s hozzá csikokban szaladnak végig a luczernatáblán, ahol kis felejtspillék röpdösnek százával.

A döngicsélő méhek buzgón s megelégedetten végzik munkájukat: csak én vagyok elégedetlen, hogy miért nem maradhatok itt végig, amíg az életem tart. Hisz engem szeretnek a méhek, nem bántanak; a zsályailattól megszeliidülnek, barátaimmá válnak.

—ny.

A polgármesterek kongresszusa.

(Egy indítvány.)

A magyar vidéki városok legfontosabb léteérdekeit érinti az a mozgalom, a mely fontos megyére terelődik e hóban a debreczeni polgármester-kongresszuson. A városok önálló, külön törvényt kívánnak, amely biztosítja jogaikat az állam mindjobb bénító erejével szemben.

Kétségtelen dolognak kell tartanunk, hogy az állam hatalma, az államnak mindenhová kiterjedő keze az ideális ország-kormányzás. Kétségtelen dolognak kell tartanunk, hogy a minden vonalon való állami közigazgatás volna a legideálisabb kormányzás.

Ez az ideális állapot azonban ugyszólván lehetetlen. Akkor pedig szükséges, hogy azok a területek, amelyek némi önkormányzási jogoknak a birtokosai, ezeknek a jogoknak gyakorlásában ne találjanak mindenkor akadályozó korlátokat, hanem inkább előremozdító segédkezésre találjanak.

Ez a cél az, a mely felé most a városok törekszenek. — Azt kívánják, hogy önkormányzati jogaik rendeztessenek és az állam hatalom befolyásának határai megszabassanak.

A városok ilyen kívánalmát fejezi ki Tóth Pál dr. szegedi h. polgármesternek, a város főjegyzőjének tanulmánya, amely egyszersemind felirat a belügyminiszterhez a városok új törvényéért. Kifejti ez a fölirat, hogy mit kívánnak és mit követelnek a városok, hogy mik a jogaik és mik a létfontartásuk egyedüli eszközei.

Az alapos és inkább általános keretekben, mint apró szörszálhasogatásban kifejtett tanulmány, értékes és modern munka. A mai városi kívánalmak szempontjából tárja föl a sebeket és kutatja a gyógyító irt, mivel a városoknak bizony számos sebe és ma erre nagyon kevés balsamuk van. Elsősorban is a legteljesebb önkormányzatot követeli állami felügyelet alatt. A város maga alkossa szabályrendeleteit, amelynek keretén belül az állami jóváhagyás és megsemmisítési jog a legszűkebb határok közé szoríttassék.

Követeli a fölirat, hogy az állami közigazgatásnak a városra háramlott terhei megtéríttessenek. Mi sem tartjuk igazságos és méltányos dolognak, hogy a városi polgar bizonyos egységvayon után kétszerezét fizesse különböző városi adók miatt annak, amit a községi lakos fizet. Ennek oka pedig az, hogy az állam kiadásainak egy részét teljesen a városokra háritotta bizonyos hatóságok ügykörének ellátása ürügye alatt.

Ilyen módon azután szaporodhatnának a városok: a nemzeti állam bástyái. Ujabb városok keletkezhetnének, mert a mai rendezett tanácsu városok és nagyobb nagyközségek kevesebb állami nyügget törvényhatóságokká alakuljanak. Orosháza, ez a hatalmas alföldi hely például az állami kiadásoktól való félelme miatt nem mer törvényhatósággá alakulni.

Ez esetben azonban szükséges volna a törvényhatósági tagok számának leszállítása. A fölrirat ugyanis kifejti, hogy a mai, szinte parlamenti rendszer mellett lehetetlen, hogy a közgyűlés arra való elemekből alakuljon, valamint hogy a nagy tömeg érdeklődése ébren tartassék. E tekintetben a közgyűlésről való elmaradásra súlyos következményt kíván a fölrirat. Kár azonban, hogy sem a képviselők számára, sem pedig a virilis képviselők választására nézve nem tesz konkrét javaslatot az előterjesztés.

A közigazgatási bizottságnál az albizottságok megszüntetését kívánja, amíg a polgármester teendőit jelentékenyen kisebbíteni. A polgármesterválasztást a királynak kellene megerősítenie. Fontos javaslat az, hogy alpolgármesteri állás létesíttessék, még pedig élethossziglan való választással. Ez az állás biztosítaná a városi ügyek egységes terv szerint való vezetését.

A tanács egyes tagjai följogosítottan az átmeneti intézkedések megtételére. Kívánja a fölrirat a szolgálati pragmatikát és a tisztviselők fegyelmi törvényét. Itt nagy súlyt helyez Reiniger Jakab és társainak ama indítványára, amely a fegyelmi ügyekben a szóbeliséget statuálni és legfelső fokban a közigazgatási bírósághoz utalni javasolja.

A tisztviselők választásánál javasolja a kijelölő választmány megsemmisítését. A tanács más tagjain kívül tagja lenne annak természetesen az alpolgármester, de a rendőrkapitány, a főorvos és a főmérnök is. A három utóbbi azonban csak saját ügyeinél bírna szavazattal és csak azokért lenne felelős. A tanácsnokoktól jogi vagy államtudományi vizsgát követel, de a gazdasági tanácsnok felsőbb gazdasági iskolát végzett egyén, kulturtanácsnok pedig tanár is lehetne. A tisztviselőnek közigazgatási szakvizsgát kell tenniük, amely külön tartassék a városi tisztviselőkre nézve.

Kimondani kívánja a javaslat, hogy a városi tisztviselők javadalmazása legalább az államiakkal megfelelő legyen. Így a nyugdíjban is.

A belügyminiszter felügyeleti jogának, valamint a városi vagyon kezelésének módjára is új irányt óhajt megszabni a fölrirat, amely a háztartási egyensúly helyreállítására a fogyasztási adók jövedelmének a városok számára való biztosítását is követeli. A belügyminiszter közgyűlési határozatot nem módosíthat, csak megsemmisíthet: ez helyes kívánság.

A községi kölcsönkötvények kibocsátásával, valamint adó- és illetékmentességével is foglalkozik még a felirat, amely legvégül az ingatlanok szerzése vagy elidegenítése körül való alakításokra nézve tesz egyszerűsítő javaslatokat.

Ezeket a főbb pontokat világítja meg a tanulmány, amelyet Tóth Pál dr. a polgármesterek debreczeni kongresszusán fog előadni.

Két indítvány

Hajdúvármegye törvényhatósági bizottságához.

(Bizalom a közjogi ellenzéknek és tiltakozás a királyi civilista emelését illetőleg.)

Jánosi Zoltán és ifjabb Móríc Pál törvényhatósági bizottsági tagok f. hó 12-én két indítványt adtak be a vármegyéhez. Ez a két indítvány a magyar nemzet jelenlegi helyzetét és kívánságát kifejti és hisszük, hogy a kurucvármegyének (ez egyszer szégyenletes megalkuvás és paklizás nélkül) a többsége is egyetért vele; mert am mások mondjanak bizalmat a cserepár kormányának, de a magyarság lelkének nyíltan és lankadatlanul küzdeni kell a szabad, az önálló, a független nemzetek sorában való hely foglalásáért. Az alább ösmertetett két indítvány, a párt rokonszenveken felülemelkedve, ezt akarja elérni; miért is Hajdúvármegye törvényhatósági bizottsági tagjait ezuton is felkérjük, hogy ne hagyják szegyenbe a kegyesiektől a magyarság igaz jogát; gyűljenek be seregestől és szavazzanak azon becsületes magyar elvek és igazságok szerint melyek az ezen két indítványban írva vannak.

(A civilista ellen.)

Ez az indítvány így hangzik:

Tekintettel arra, hogy a magy. kir. udvartartás költségeinek (civilista) fölemelésére vonatkozó javaslat nem sokára tárgyalás alá kerül a képviselőházban;

tekintettel arra, hogy a nemzet mostani kétségbeesztő gazdasági viszonyai között ezt a költségemelését el nem bírja;

tekintettel arra, hogy magy. kir. udvartartás nincsen;

végre tekintettel arra, hogy e javadalmazásban olyan ausztriai főhercegek is részesülnek, akik hazánk nyelvén, mint egyszerű „Landessprache“-nak tudását méltóságukon alulinak tarják:

mondja ki a közgyűlés: hogy a magy. kir. udvartartás költségeinek fölemelése ellen ez idő és viszonyok szerint fölemelít tiltakozó szavát, mely határozatról a képviselőház — felirat útján — értesítendő.

Kelt Debr. 1903. máj. 12.

Jánosi Zoltán,

ifjabb Móríc Pál

törv. hatósági bizottsági tagok.

*

(A közjogi ellenzék küzdése mellett.)

Ez az indítvány így hangzik:

Tekintettel arra, hogy a parlamenti közjogi ellenzék mostani harcza édes hazánk és nemzetünk ezeréves, törvényekben is biztosított, legszentebb jogaiért és legéletbevágóbb érdekeiért folyik:

tekintettel arra, hogy Hajdu vármegye összes kerületeiből a közjogi ellenzékhez tartozó képviselőket küldött fel a választó polgárság az ország házába;

végre tekintettel arra, hogy Hajdúvármegyét a hajduság ragyogó multja szorosán kötelezi a nemzeti jogok védelmében való erélyes részvételre, sőt vezetésre:

mondja ki a közgyűlés: hogy a közjogi ellenzék parlamenti harcza való rokonszenvezik, amely határozatáról a képviselőház — felirat útján — értesítendő.

Kelt Debreczen, 1903. máj. 12.

Jánosi Zoltán,

ifjabb Móríc Pál

törvényhatósági bizottsági tagok.

NAPI HIREK.

Két indítvány.

Lapunk más helyén két egyenes és becsületes magyar indítványt mutatunk be lapunk olvasóinak, mely két indítványt Hajdúvármegye májusi rendes közgyűlésén fogják tárgyalni. Tekintettel arra, hogy ezen vármegyében (tudunkkal és az 1902. évi alispáni jelentés szeriut is) szinmagyarság lakik és nem horvátok, nem oláhok, nem becsületesül országunkba tolokodó osztrákok, hisszük, várjuk, hogy a minden önértetes, józan magyar embernek egyformán kifejező akaratát tolmácsoló két indítványt magáévá teszi a vármegye többsége (hisz az orsz. gyűl. képviselő választások fényes eredménye és a Bocskai zászlós tiltakozó küldöttség minket igazol!) és nem akad oly gyászmagyar, a ki ennek ellent mond (mert, hogy osztrák országba innét kivándoroljon, nyilvánosságra hozzuk a nevét!) Tehát kérjük Hajdúvármegye bizottsági tagjait, hogy a májusi közgyűlésen teljes számban jelenjenek meg, nehogy diadalt arassanak az osztrák-magyarok, kiket (a tisztviselői kar egyrészétől eltekintve) névszerint fogunk pellengérezni. Hadd tudja meg mindenki, hogy ezeknek a rongy érdek többet ér a magyar haza becsületénél és függetlenségénél.

A fagyos szentek.

Pongrácz, Szervác és Bonifác didergő szent urak rémei szoktak lenni a gazda közönségnek. Olykor — és pedig elég gyakran — fagygyal dermedtik meg és teszik tönkre a viruló kerteket, mezőket egyaránt s nyomort, szükségét, sőt inséget hoznak az amugy is sokat nyomorgó föld népére. Ma van az első didergő szentnek, Pongrácznak a napja. Egészen szelíden viseli magát, a miből azt következtetjük, hogy a másik kető is megembereli magát s így a fagyos szentek kártévés nélkül suhannak el felet-

tünk. Ennyi öröme mégis van a magyarnak a kit ugyis gazdasági téren még kánikulában is lefagyasztanak minden évben az osztrák szentek.

A fagyos szent életrajzi adataiból a következőket jegyeztük fel:

Szervác.

Róla annyit tudunk, hogy tengeri püspök volt s többek közt részt vett a 304. megtartott sardikái zsinaton, hol lelkesen és nagy hatással küzdött az ariánusok ellen.

Romába zárandokolván, utközben egyszer megjelent álzában sz. Péter s arra intette a püspököt, hogy forduljon vissza, hiába fáradna Rómába, a hová indult, hogy Istennél a csapás elkerülését kiindkocza, mert a hunok úgy is be fognak Galliába törni; hozzá tette azonban azt is, hogy Szervác már ezt nem fogja megérni.

Szervác engedvén az intésnek visszafelé vette útját. Haza azonban nem érhetett mert utközben, épen szülőhelyén meghalt.

Bonifác.

Bonifác egy Aglaja nevű főnemes hölgynek a gazdatiszte volt. A nem kifogástalan életű Aglaja, kivált mivel az idő is eljárt tőle, magába szált, megbánta eddigi könnyelmű életét s elhatározta, hogy ezentul kegyes, vallásos életet fog folytatni. Ezen kívül ellenállhatatlan vágy szállotta meg szívét a tekintetében, hogy valamely szent ereklyének a birtokába juthasson. Megbizta hát Bonifácot, hogy utazzék el a szentföldre s onnan bármi áron szerezzen ereklyéket s azokat hozza el magával.

Eppen tanuja lett egy szörnyű jelenetnek, midőn egy csoport keresztyént végeztek ki.

Ezen jelenet rendkívül nagy hatást gyakorolt Bonifácra. Valami csodálatos lekesűtség szállta meg egész valóját, midőn a keresztyéneket egymásután kivégeztetni látta. Többé ellent nem alhatván indulatának, szóval is lelkesen ott mindjárt kikialtotta, hogy ő is keresztyénnek vallja magát.

Meghallván ezt a kivégeztetésnél jelen volt Simplicius nevű bíró, azonnal megfogta Bonifácot és nagy kínzásokat méretett rá, hogy előbbi kijelentését visszavonja.

De Bonifác állhatatos maradt. Simplicius forró szurokba dugta. De a száraz hordó szétrepent, és Bonifácot lefejezték.

Szolgái, kik vele utaztak, 150 aranyon megvették Bonifác fejét s ereklye helyett azt vitték haza Aglájának.

A lelenczház és a helybeli ipar.

A debreczeni gyermekmenhely (lelenczház) építését közeljövőben, még e hóban megkezdik. — Az építkezésre beadott ajánlatokat, — mint azt lapunk más helyen közöljük — tegnapi bontotta fel az e célra a miniszter által kijelölt bizottság. Ötvenhét pályázó adta be ajánlatát, kik között túlnyomó többségben vannak a debreczeni ajánlattevők. A bizottság pár nap múlva dönti el, kivel készített a lelenczházat, kinek az ajánlatat fogadja el. Nem tudjuk, milyen lesz ennek a bizottságnak döntése, de kötelességszerűleg figyelmébe ajánljuk a helybeli iparnak, különösen az építő iparnak

pangását. Évek óta szünetel városunkban az építési ipar és most végre akad nagyobb szabású vállalat, melyet, igazságos, méltányos lenne, helybeli vállalkozókkal elkészíttetni. Hisszük hogy az ajánlatokat elbíró, azok felett dönteni hivatott bizottság figyelembe veszi ezeket a szempontokat és a munkálatokat akár összességében akár részleteiben debreczeni vállalkozókra, iparosokra bizza.

A városi muzeum.

Tegnap délután a városi muzeum ügyében kiküldött bizottság Puky Gyula főispán elnöklésével gyűlést tartott a városházán. Elnök előterjesztette, hogy a muzeumnak városi muzeumnak kell lenni, mert a kormány csak ez esetben járul a muzeum költségeihez jelentékeny összeggel, mintegy 80000 koronával. Jelentette továbbá, hogy a műpártoló egyület is felajánlotta támogatását. Az elnök előterjesztést követő eszmecserében több érdekes és figyelemreméltó eszme merült fel, így hogy a Csokonai-körrel egyetértőleg oldják meg a kérdést, olyképpen, hogy a muzeum épületében a Csokonai-körnek is helyiség biztosíttassék, továbbá hogy a Lőkövits féle gyűjtemény, a Csokonai-kör ereklye gyűjteménye és a collegium gyűjteményei (a tulajdonjog teljes fentartása mellett) egyesíttessenek. E tervekkel a bizottság még foglalkozni fog, adig is Oláh Károly indítványára kimondotta, hogy a muzeum ideiglenes elhelyezése céljából a városi közgyűlés kéri fogja a földmivelügyi minisztert, hogy e célra a régi gazdasági tanintézetben engedjen át megfelelő helyiséget. Ezzel a gyűlés véget ért.

Egy debreczeni földbirtokos csődje.

Annak idején nagy feltűnést keltett, hogy Hartstein Kálmán földbirtokos, debreczeni lakos vagyonára a debreczeni kir. törvényszék saját kérelmére csődöt nyitott. A mintegy két éve folyó csődügyben ma örvendetes fordulat állott be, amennyiben ugyancsak Hartstein Kálmán kérelmére, miután a hitelezők teljes kielégítést nyertek, a törvényszék a csődöt megszüntette.

A lelenczház építése.

Tegnap már jeleztük, hogy az építkezésre beadott ajánlatok határideje lejárt s délelőtt 9 órakor bontottak fel a városházán a beérkezett 57 pályázatot Puky Gyula főispán elnökle alatt. Ajánlatot adtak be az összes munkákra Berger Jenő 171589 kor. 31 fillérért, Tóth István 176054 kor. 01 fillérért, Radnai és Csimár (Budapest) 148481 kor. 51 fillérért. Ezen kívül számosan pályáztak külön-külön az egyes munkákra, így a debreczeni vállalkozók közül Rossi Primo keramit járdákra 3477 kor. 60 fillérért, Kiss Ignác bádogos munkákért 6020 kor. 77 fillérért, Kompanek József cserépfedő munkákért 3000 kor. 17 fillérért, Sipos Bálint tetőfedésért és elhelyezésért 69723 kor. 03 fillérért, Thiszen H. és fia festő és mázólok munkáért 5202 kor. 56 fillérért, Blaskovics M. és fia asztalos munkáért 6813 kor. 59 fillérért, lakatos munkáért 5615 korona 60 fillérért, mázólok munkára 3628 kor. 17 fillérért, Horváth József ácsmunkákért 8196 korona 15 fillérért, Földváry L. villamos

csengő, telefon stb. felszerelésért 643 korona 86 fillérért, Piros Béla lakatos munkákért 5950 korona 90 fillérért, Tóth István és Horvát József föld, kőműves, és elhelyező munkákért 66961 korona 69 fill., Harsányi István asztalos, mázólok és üveges munkáért 16031 korona 26 fillérért, Dihe János szobafestő munkáért 5748 korona 56 fillérért, mázólok munkáért 2708 koronát, Lukács Vilmos elszigetelő lemezért 498 kor. 40 fillért, Melokkó Peter keramit munkákért 4104 korona 50 fillért, Lukács Vilmos padozati munkáért 6506 kor. 20 fillérért, Tóth Gyula czég tűzhelyekért 3331 korona 71 fillérért, Stégmüller Árpád föld kőműves és elhelyező munkáért 73139 korona 50 fillért, stb. Számos ajánlkozás jött Budapestről s nagyobb vidéki városokból. Az ajánlatok felett pár nap alatt fognak dönteni.

Az ohati iskola bezárása.

A községi iskolaszék tegnapi délután Kovács József polgármester elnöklésével ülést tartott, a melynek legfontosabb tárgya az ohati iskola bezárása volt. A iskolaszék kimondotta, hogy az ohati elemi iskolákban a tanév május 25-én fog befejezést nyerni. Az évről vizsgára kiküldettek Oláh Károly tanácsnok, dr. Vargha Elemér aljegyző, Kiss Albert és az egyeki róm. kath. plébános. A tanév szeptember 1-ére veszi ismét kezdetét. Az ohati nyári menedékházat június 3-án nyitják meg. Az ülés elején hivatalos esküt tettek mint iskolaszéki tagok Kovács Józsefné és Gried Emilné urasszonyok.

Végre nem hajtott miniszteri rendelet.

A városi közigazgatásnak a múltban egyik különös, elítélendő szokása volt az, hogy a miniszteri rendeleteket nem hajtották végre, a leiratokat elitkolta. Milyen káros következményei voltak ennek, ékesen igazolta az a gazdálkodási rendszer, melylyel a polgárságot a pótdadó posványába süllyesztették. A múlt rendszer egyik maradványaként tudjuk be azt a még ma is elintézetlenül hagyott miniszteri rendeletet, melyet még két év előtt intézett a pénzügyminiszter Debreczen város tanácsához. Ez a miniszteri rendelet még ma is elintézetlenül hever, mai napig sem hajtották végre. — Ebben a rendeletben utasította a miniszter a tanácsot, hogy a városi szeszkereskedés és a városi szesz és fogyasztási adópótlékok kezelő hivatal együtt, de külön könyvvizetés mellett kezeltesék. Azonban — ezt főfeltételül kötötte ki a miniszter és el is rendelte, hogy a két hivatalnak nem lehet egy személy a vezetője, külön-külön vezető állíttassék úgy az egyik, mint a másik élére. És mi történt azóta? Semmi! A miniszter rendeletének ama részét, hogy a két hivatal egyesíttessék, igaz, végrehajtották. De a rendelet főintézkedését, hogy egy és ugyanazon személy ne legyen a vezetője ma sem teljesítették, nem hajtották végre. A tanács nemtörődőmsége, gondatlansága folytán törvénytelenül, a miniszteri rendelkezés, határozott utasítás ellenére mai napig is Papp László mindakét üzletnek a feje, a vezetője. Az, hogy Papp László vezeti mindkét üzletet,

Új szabó üzlet.

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy Debreczenben **Kossuth-u. 8 sz. alatt** a színház mellett (Dr. Rothschnek ur gyógyszerterára tőzsomszédságában) egy a mai kor igényeinek megfelelően berendezett **férfi szabó üzletet** nyitottam. Raktáramat dusan felszereltem bel- és külföldi szövetekkel, különösen a legújabb divatu angol kelmékben. Üzletemet a mai igényeknek megfelelően nagyvárosi modorban vezetem s evégből kitűnő munkaerőkről gondoskodtam. Hosszu évi tapasztalataim, valamint legjobb igyekezetem és szolid elveim reményleni engedik, hogy kifogástalan munkával a t. közönség megelégedését ki fogom érdemelni. Kérem a n. é. közönség szives pártfogását.

Kiváló tisztelettel **INCZE SÁNDOR**, férfi szabó és szabász.

örvénytelen, melyet a miniszter sem enged meg. Ezen mielőbb változtatni kell, érvényt kell szerezni a törvénynek, a miniszter ez esetben teljesen törvényen alapuló jogos rendeletének, hogy vagy egyik, vagy másik üzletnek legyen Papp László a vezetője, de a kettőnek nem. A város fejéhez, Kovács József polgármesterhez fordulunk, kérjük van-e erről a miniszteri rendeletről tudomása. Bizzunk az ő erélyességében, törvénytisztelésében és hisszük, ha eddig nem is volt tudomása, most tudomást vesz a miniszter eme rendeletéről és teljes mértékben érvényt is szerez annak.

Majálisok.

Gyöngyvirágos május hónap beköszöntével itt is ott is megindultak az előkészületek a májusi mulatságok iránt. Nemsokára hangossá lesz éjszakánként a nagyerdei „Vigadó”, bájos bakfislányok meg jökendü diákok zajától, kik a svabad természetben és a „Vigadó” szellős csarnokában játszá az ifjuság és a fakadó szerelem szép játékaikat. Hogy a legnevezeterebbeken kezdjük: a „Dóczi” leánynevelő intézet bájos nővédei 28-án rendezik majálisukat a nagyerdei Vígadóban, a nőpariskola tombolával egybekötött majálisa május 23-án lesz ugyanott. A ref. tanítóképző ifjusága 16-án rendez hangversennyel egybekötött táncmulatságot, június 6-án pedig a közigazgatási tanfolyam hallgatóinak juniálisa fog lefolyni.

Kossuth nóta és a tiszték.

Egyik debreczeni vendéglőben a napokban olyan dolog történt, melyről lehetetlen a legteljesebb hazafias örömmel tudomást nem venni. Két társaság ült a vendéglőben. Polgári és katonatiszti társaság. A civilek kívánságára a cigányzenekar a Kossuth-nótára zendített. Lelkes éneklésbe kezdtek a polgárok, majd egyik pohárköszöntőre állott fel, kérve a tisztéket, hogy éltessék velük együtt a magyar hazát és Kossuth Lajos dicsőségét. A tiszték éljeneztek és maguk is nótára gyujtottak. Csakhamar nagy parátkozássá fejlődött a hazafias hangulat és vidám hangulatban együtt maradt a két társaság. Ime egy ékes példája annak, hogy nem lehet elfojtani a magyar hazaszeretetet. Micsoda szép, boldog egyetértés uralkodhatnék itt, ha felsőbb körök nem szítanák az ellenségeskedést. Följegyeztük az örvendetes tény, mint eleven bizonyosságát a nemzeti érzés mindenek fölött való, mindeneket leigázó hatalmának. S reméljük, hogy a katonai parancsnokságok nem lesznek kíváncsiak a derék tiszték neveire. Merl . . . hiszen tudjuk már a hagyományos, a merev szokást. Mi pedig azt mondjuk: tisztelet az ilyen katonáknak.

Iskolai Rákóczi ünnepély.

A debreczeni ev. ref. egyház leánynevelő intézetének „Tanárkara” az intézeti „Önképzőkör” közreműködésével 1903. május 17-én vasárnap délután fél 5 órakor az intézet nagytermében a nagy szabadsághős II-ik Rákóczi Ferenc és dicső anyja Zrinyi Ilona emlékeztetere iskolai ünnepet rendez. Belépő-díj személyenként 1 korona. Az ünnepély kezdete pontban fél 5 órakor. A jövedelem II. Rákóczi Ferenc hamvai hazaszállításának költségeit, vagy ha a hazaszállítás nemzeti költségen történék, egy

felállítandó Rákóczi-szobor alapját fogja gyarapítani. — Műsor: 1. Megnyitó beszéd. Tartja Dóczy Gedeon igazgató-tanár. 2. Kurucz nóta. Éneklé az intézeti vegyeskar. 3. Ünnepi beszéd. Tartja: Gondiné Koós Otilia tanítónő. 4. Chovan K. „Magyar hangulatképek.” Zongorán elő adja Tóth Árpád tanár. 5. „Mariselli cigányok.” Bartók Lajos. Szavalja Grün vald Alice az önképzőkör küldötte. — 6. Gordonka solo játék, előadja Füredi Samu zenedei tanár. 7. „Rákóczi halála” Lamperth Géza. Szavalja Lautsek Mártha, az önképzőkör küldötte. 8. „Rákóczi-induló” éneklé az intézeti énekkar.

Védjük a fákat.

A tanár és tanító urak igen jól tennék, ha tanítványaiknak megmagyaráznák, hogy a nagyerdei fákat, bokrokat tördelni, virágaiktól megfosztani, az erdei élet tündereit, a dalos madarakat lövöldözni, fészkeiket pusztítani nem szabad. Ez a figyelmeztetés azért kívánatos, mert bizony jelenleg az iskolai gyermekek oly vandalizmust fejtenek ki e tekintetben, hogy okvetlen gátat kell vetni e karhuzatos hajlam mindjobban való elterjedésének.

Hangverseny a zenedében.

A debreczeni zenede közép- és felső osztályú növendékei haladásának bemutatása végett folyó 1903. évi május hó 16-án, szombaton hangversenyt rendez, melyre az érdeklődő közönséget tisztelettel meghívja az igazgatóság. Műsor: 1. Schütt E. 16. mű 1. sz. Etude mignone. Előadja: Schán Bella. 2. Beriot K. 118. mű. Merengő. Andante G dur. Előadja: Schenk István. 3. Bihari J. Szárnyszeggetten. Dalkeringő. Éneklé: Rickl Margit. 4. Scharwenka X. 40. mű. Lengyel táncok. Előadja: Grünwald Alice. 5. Pergolese-Popper. Nina. Popper D. 23. mű. Gavotte. Előadja: Hajdu István. 6. Goldner W. 38. mű. Első suite. Zongorán 4 kézre. Előadják: Balla Gizella és Békési Anna. 7. Gremont P. 13. mű. III. ik trio. Andante grazioso. Előadják: Podolsky Margit (hegedű), Pap Mariska (hegedű) és Fábian Margit (mély hegedű). 8. Bendel F. 128. mű. Hangversenykeringő. Előadja: Harsányi Kálmán. 9. Wieniavski H. Legenda. Hubay J. 52. mű. 2. sz. Mazurka. Előadja: Wespreny Andor. 10. Farkas Ö. Haidé. Rom. ncz. Muldner R. 45. mű. Staccato polka. (Közkívánatra.) Éneklé Bognár Matild 11. Brück Gy. Magyar rhapsodia. Előadják: Darvas Alice és Rózsa Ilona. A műsor egyes számainak előadása aiatt az ajtók zárva tartanak. A 6. szám után 5 percznyi szünet. Kezdeté este 7 és fél órakor pontban.

Az alkohol ellen.

Wlassics Gyula miniszter fölhevta a törvényhatóságokat, hogy készítsenek szabályrendeletet, amely a serdületlen ifjuságot kitiltja a kocsmából és nyilvános mulató-helyekről. Másodsor intézkedett, hogy az ifjusági egyesületek alapszabályaikban egyik elsőrendő céljukká avassák a mértékletes életre való szoktatást. Kétségtelen, hogy mind a törvényhatóságok, mind az ifjusági egyesületek követni fogják a miniszter nemes intenczióját.

Ingatlanok forgalma.

Nagy Sándor és neje Erdélyi Mária veszik a debreczeni 2773. sz. tjkvben foglalt Sziv-utca 7. sz. házat és 5 hold 550 négyszögöl ondódi földet Tóth Ferenc és társaitól 16.800 kor. Zsarojani Márton Teréz Korányi Zoltánné veszi a debreczeni 984. sz. tjkvben foglalt Nyomtató-u. 4. sz. házat özv. Tikos Ferenczné és Tikos Gyulától 8000

kor. Nagy M. és neje Balogh Julianna veszik a debreczeni 541. sz. tjkvben foglalt Csapó utca 82. sz. háznak és földjének a Csapó Péter és Nagy Sára kétharmadrész illetőségét 8000 koronáért. Szarvas Ferenc és neje Szarvas Zsuzsanna veszik a pusztá kishegyesi 46. sz. tjkvben foglalt 28 hold 200 négyszögöl tanyaföldet Nagy Mihály és társaitól 24.800 kor. Gondi Sándor veszi a debreczeni 3727 sz. tjkvben foglalt 1541 négyszögöl Széchenyi kerti szőlőt Somogyi Zoltán és neje Balkó Ilonától 4400 koronáért. Lipusz János és neje Orosz Mária veszik a debreczeni 7088. sz. tjkvben foglalt 560 négyszögöl boldogfalvai kerti szőlőt Górándrá és neje Szűcs Esztertől 2200 kor. Csőreg Ferenc veszi a debreczeni pusztahalápi 162. sz. tjkvben 995 négyszögöl kassalót Nagy Balint és neje Szodrai Sárától 1560 kor. Kállai Sándor és neje Tóth Róza veszik a debreczeni 307. sz. tjkvben foglalt Csillag-utca 25. sz. házat Spitzkopf Jakab és Németi Istvánné Ibrányi Juliánnától 2600 kor. Bancsi János és neje Barcza Zsuzsanna veszik a debreczeni 1161. sz. tjkvben foglalt Homok-utca 78. sz. házat Dankó Mihálytól 3600 kor.

A tisztelt

olvasóközönség figyelmét felhívjuk lapunk mai számában megjelent Gaedicke A. osztalysorsjeggyűjtőde hirdetésére

Nyilatkozat.

A szolyvai luhi Erzsébet gyógyvizek antimarialias hatását tanulmányoztam és mondtam, hogy ezek fogyasztása mellett hideglelések soha sem fordultak elő. Dr. Skultély Tivadar kórházi igazgató Nagy-Szóllós.

A szolyvai ásványvíz kitünő üdítő ital. A savanykás kerti borokkal vegyítve rendkívül kellemes.

SZINHÁZ.

A Gyurkovics lányok.

Alighogy a debreczeni szintársulat kivonult a muzsák csarnokából, a néma hallgatas helyett ismét vidámság, csengő kacagás töltötte be a már nyugalomra tért szinpadot és nézőteret. A jótékony szelid nemtője hozta ott össze Debreczen társadalmának előkelő hölgyeit és ifjait, hogy egy ügyes ötlettel hármas hasznot hajtsanak: mulatságot maguknak, szivbeli gyönyörűséget a néző közönségnek és enyhítő irt az inségeseknek. Mintha Aladin csodalámpája bűvös rózsáligetet varázsolt volna a nézők elé, melynek libegő rózsaszirmai közül aranyos babafejek mosolyognak elő, olyan volt a szinpad a rajta megkapó ügyességgel mozgó szépséges urleányokkal. Az a sok gyönyörű szőke és barna leányfej mint egy eleven harmatos virágkiállítás, egymaga is elég lett volna arra, hogy nagy közönséget vonzzon a szinházba. És milyen ügyeséget és buzgalmat fejtettek ki valamennyien. Ha az illusztris szerző jelen lett volna, rephetett volna a szive azoknak a tüzről pattant Gyurkovics lányoknak láttára. Bájosak, elragadóak voltak mindnyajan s a mi különösen meglepő volt, a műkedvelőket jellemző félenkség, lámpaláz, teljességgel nem látszott rajtuk. Sőt Rickl Margit és Hutiray Palika urhölgyek, mint Katinka és Miczi annyira otthonosnak érezték magukat a szinpadon, s oly tökéletes rutinnal játszottak, hogy bizony sok hivatásos művész megirigyelhette volna őket. A szereplő urak is egytől egyig ügyesen mozogtak a szinpadon, nagy intelligenciáról és szorgalomról téve tanúságot. A fess honvédtiszti ruha úgy állott rajtuk, mintha rájuk öntötték

volna. A rendezés is kiváló szakértelemről tanuskodott. A nagyszámú előkelő közönség gyönyörködve hallgatta a simán perdülő jeleneteket, s nem fukarkodott a tapsban, melyet a szereplők nem egy kitünően sikerült jelenettel a legszigorubb kritikát is kiállva, bőven kiérdemeltek. Aztán mennyi virág! Egyik csokor a másikat érte, egész virágzúhatag omlott a színpadra. A sikerből derekasan kivette részét a Magyar testvérek zenekara, a darabban és felvonásközben pompas tűzzel, gyönyörűen előadott zene-számaival. A darabot megismétlik. Aki szereti a szépet, a bájos látványosságot, ne mulassza el megnézni.

(—s.—c.)

A halottlító asszony.*

Irta: Tóth Béla.

A szalacsi halottlító asszony meghalt. Híre tulajdonképp csak Biharországban ündöklött; de mégis érdemes rá, hogy foglalkozzunk vele. Mert a mestersége a halottlítás, eredeti magyar mesterség.

Semmi köze a nekromancziához. És nem is az a rettentő ihlettség, melyet Agnese Schebest, a negyvenes ötvenes évek híres német enekesnője, vallott magának. Ez a teremtes előre meglátta az emberek arcán: ki fog nemsokára meghalni. A feloszlas végső stádiumában levő ábrázlat meredt rá ilyenkor. Néha megesett vele, hogy a színházban, a mosolyogva tánczó ballerínák között látta meg a halált; és sikoltva rogyott össze. Végre, most harmincz esztendeje, a saját tükréből nézett rá a halál; örömmel fogadta. Így a krónika, melynek papirosa — ne feledjük türelmes.

A magyar halottlítás más természetű. A krími háboru idejében, az asztaltánczolás keletkezésékor támadt. Dormánd hevesmegyei faluban egy öreg asszony azt híresztelte, hogy ő belelát a sírokba, sőt a menyországba, a purgatóriumba és a pokolba is. Meg tudta mondani: milyen állapotban van a halottak teste; sőt számot adott a lelkek ügyeiről is: ki vigad a boldogok közt, ki szenved a tisztító tűzben és ki jutott örök karhozatra. A dormándi halottlító asszony híre csakhamar heted hét országra szállott. A katolikus egyház eleinte küzdött a Sybilla ellen; a templomokban koprédikáltak. De mikor a „dormándi jósnő“ (így hívták az urak) azt is megmondotta, hogy Bartakovics Béla egri érsek eltemetett anyjának milyen a ruhája és minő gyűrűk vannak az ujján: megszűnt minden üldözés. A dormándi halottlító asszony, javakkal dusan megáldva, a hatvanas évek közepén halt meg. Mestersége, mely igen jövedelmezőnek bizonyult, mindmáig nem szűnt meg azon a vidéken. Egy utóda most, ha emlékezetem nem csal, Maklárán működik, s a halottas tudakozó intézet virul.

A szalacsi halottlító asszony a dormándi nyomdokain járt mind a rendszer, mint a gazdagodás dolgában. És az ő kliensei is nagyrészt az ugynevezett intelligens osztályból kerültek. Mikor babonáról, balhiedelmekről, boszorkányságról és a világ sötét korszakának egyéb maradványairól van szó, a folklóre mindig a nép közt kereskedik. Ami természetes is; hiszen a nép buta. Hogy van gentlemenlore és főképp ladieslore is, talán még az én tiszteit gellérthegyi Katona Lajos barátom uram, a Gráciban sub auspiciis imperatoris promoteált boszorkány-doktor, sem igen gondol reá. Pedig mostanában körülbelül oda jutottunk, hogy a buta népet az okos urak le-

* Mutatvány Tóth Béla legközelebb megjelenő művéből, melynek címe: A spiritizmusról. Kiadja a Lampel-Wodianer udv. könyvkereskedés.

főzik a badonaság dolgában. A babona tudományos szint kezd öltöni. Ime a buta nép nem üzi a spiritizmust sem. Ehhez sok könyv sok érzélgés, „finom lélek“, jó nevelés, szeszessziós fesülködés, igen sok parfüm, szóval gentrység kell. Mit a buta, a zsiros ködmönü paraszt! . . . Mikor még a Fauborg Saint-Leopold sem méltó az ilyen szent és előkelő ihletre. Kutyabőr kell ahhoz, még pedig régi; és a nevek végén mentől több hamisítatlan ypszilon.

M. Brunetiére, ön azt állítja, hogy a tudomány esődöt mondott.

Én azonban azt hiszem, hogy ez a bukás közönséges kerepesi-uti hamis bukás. A tudomány — már mint az a tudomány, mely a XX. századba a mysticizmus zaszlaja alatt vonul be — soha sem volt olyan gazdag, mint ép most. Meghódította a magyar gentryt. A magyar gentryt, halld, oh kerek világ! Mert a gentry olvas. Az igaz, csak, spiritizmust, tenyérből való jóslást, mit; de olvas, könyvet olvas.

CSARNOK.

Szunyog-história.

(Elbeszélés.)

Irta: A z a r.

(19.)

Odatenn pedig már sokan-sokan voltak összegyűlve vendégekül. Mind érdekelt felek, birtokosok. Szabolcsnak, Zemplénnek a két alispánja. (Zoltán a szabolcsi, meg Etele bátyám a zempléni, akinek az aranyórája olyan, hogy mindég üt a zsebében és ő mindig tudja, hányat ütött az óra. Bizony, még 48-ban is tudta, amikor Lázár Vilmosnak volt a hadsegédje. Etele bátyám máig is alispán, még ma is tudja, hányat üt az óra, de a másik, a szabolcsi az már meghalt. Elég kar!) Azután ott voltak az A. grófok, H. bárók E. grófnak a megbízottja, az egri káptalantól egy megbízott veresöves kanonok ur, aki pap is volt, tanár is, jogtudós is és gazda-tudós is. Csak ilyenek az egriek! De a sok-sok között legfőbbképen ott volt Róza néni is, az egyik fajta nagynéném. Ó Kupisingyné szül. Szunyogh Rozália volt.

Hát csak egyszer nekem áll egy termetes, pomádeshaju idősecske, öreg néni, meg akar ölelni, meg akar csókolni. Én meg elkezdek hátrálni, húzódni:

— Hát öcsém! Most sem akarsz megcsókolni, mint gyermekkorodban?

— Nem én édes néném. Ennyi ember előtt sohasem csókolódtam! Nem szokásom!

Ilonka mosolygott, mosolygott reám, de dévaj módra és intett, hogy hát csak csókoljam meg, ő megegedi. Ho hó gondolám magamban, hát te már édes szép kicsiny boszorkányom, te már most szupremáciát akarsz gyakorolni felettem, hogy te megegeded! ? No én azért sem csókolom meg, — téged igen, de másat nem.

Volt még más oka is a dolognak.

Róza néném ugyanis fiatalabb korában helyre egy menyecske volt, sokat is adott magára, hogy ő szép stb. Hanem a fogai kihullottak és az nem volt szép, holt ő még szép akart lenni. Ez pedig nagy dolog egy nőnél. Hát akkoriban volt új csoda a fogbetetés, de még csak Bécsben tudták valami amerikai fogmajszterek. Én lehettem olyan 8—9 éves legényember, amikor Róza néném elmene csakugyan Bécsbe és Eugenius, illetve Jenő nagybátyám, a pletyka végigjárta a megyében az egész rokonságot (Zemplénben) és mindenütt elmondá, hogy hát:

— Róza néni elment Bécsbe „lófogat“ — tétetni, Róza néni visszajött, s per-

sze az volt a legelső dolga, hogy végigjárta a rokonságot ő is, hogy lassák a fogait. Hozzánk is eljőve. Volt uzsona, kávé, befőtt és egyéb eféle, én meg ezt megneszeltem és bejövök a lapdázástól, hogy én is részesedjek az eféle földi gyönyörökben. Csak nekem ront Róza nénénk:

— Jer ide, Gyuluskám (Gyula), hogy csókoljalak meg. Adj egy pusztit!

Csak elkezdtem akkor is hátrálni, vissza az ajtófele. Nekem nem kell eféle földi gyönyör. Még a négy ujjamat is bedugtam a számba, nehogy hozzáférjen Róza néni.

— Hát jössz te, nó! Hát mért nem akarod megcsókolni Róza néni?!

— Mert magának lófoga van!

— Puff! Az édesanyám (az Isten nyugtassa) elpirult, de nagyon, a testvérnéném (aféle süldök), azok az asztalkendőt (magyarul szalvétát) tartották maguk elé, hogy ne lássa meg Róza néni a nevetésüket, én meg kiszaladtam. Nem kellett a befőttes földi gyönyör sem, de még a lófogas sem.

Róza néni évek hosszú során át nem jött a házunkhoz. Nagy haragot tartott. — Pedig hát mindennek Eugenius, illetve Jenő nagybátyám volt az oka, akinek Szunyogh Bihar, a sógorom nagybátyja később, valahol Nyiregyháza levágta az orrát karddal. Mert nagyon pletyka volt. Jól tette én is azt mondom!

Az is bizonyos, hogy az öreg gróf, a kegyelmes ur, a mikor látta, hogy én hogyan „curukkolok“ — Kupisingy Józsefné, szül. Szunyogh Rozália nagynéném, hogy én ennyi honestus társaság előtt nem akarok csókolódzni, hát csak elkezdett kacagni, aztán reám kiáltott, hogy a szorongattató-somból kiemtsen:

— Izé! Doktorkám! Jöjjön csak azonnal! Mutatok valamit. Maga is fráter, szolgebíró Szunyogh!

Bevitte bennünket az egyik kastélytoronynak az első emeleti hátszögü szobájába, s úgy mutatta:

— Izé, doktorkám, ebből az ablakból löttek meg minket tábori ágyuval! He-he! Inne el lehet látni Tokajig Tarczalig! No ugye? Hanem most mutatok magoknak másat. Nézzék itt a falon van egy ősi freskó! Ádám. Évával, a paradicsomi almafa alatt, a kigyóval. Mi? Primitív munka, ruházat nélkül, de vannak benne művészi kivitelű részletek. Mi—he? Nagyszerű! Nézzék Evának az almáját, a mellyel elesábitotta Ádámot, hogy ő beleharapott. Muszáj volt neki! Mi? Nem igaz?

Szunyogh kacagni kezdett:

— Igaz kegyelmes ur! Muszáj beleharapni! — és kacagott tovább, keményen ropogósan.

Hanem, akik a hátunk mellett állottak, nézők, hallgatók, azoknak a legnagyobb része, a hölgyek, mind visszahúzódtak, elpárologtak, Róza néni még vissza is kiáltott:

— Ennek a grófnak most sincs benőve a fejelágya. Most is olyan, mint fiatalkorában volt! Jól emlékszem mindenre! Ah! Azok jó idők voltak!

— Folyt. köv. —

Dr. Dávidházy Imre

ügyvéd

irodáját — 1903. május 1-től

Deák Ferencz-utca 11 sz. alá

helyezte át.

Az új szőnyegházban

ujjonnan nagyválasztékban érkeztek:

- Szőnyegek
- Ágy és asztalterítők
- Szövet, selyem, pülsfüggönyök
- Butorszövetek

Ujdonság:

Aplikált csipke Storok
Volanttal.

Valódi Linoleum.

Bosznay J. és Társa

divatárúháza

DEBRECZEN, Kossuth utca 11.

Árlejtési hirdetmény.

Alulírott ev. ref. egyháztanács köz-hírré teszi, hogy **május hó 24-ikén, d. e. 11 órakor** a lelkészi irodában az ujonnan építendő iskolára és melléképületeire nyilvános szóbeli árlejtést tart.

Árlejtési feltételek:

1. Mindenféle munkálatok kikiáltási ára 3187 korona.
 2. Bánatpénzül a vállalati összeg 10% kézpénzben vagy takarékbetét könyvecskében az egyháztanács rendelkezésére bocsátandó az árlejtés előtt.
 3. A vállalati összeg részletekben a munka előhaladása szerint fizetetik.
 4. Az egyház téglat, vályogot és cserepet ad.
 5. A részletes árlejtési feltételek a lelkész irodájában megtekinthetők.
- Mártonfalva, 1903 máj. 10.
Szabolcsmegeye.

Az egyháztanács.

Olcsó

törlesztéses kölcsönök

Földbirtokra és bérházakra
15—65 évre.

A kölcsönök bármikor visszafizethetők.
Magas kamatu kölcsönök olcsó törlesztéses kölcsönökké átváltoztathatók.

Bővebb értesítést és kimerítő tájékoztatást nyújt a

Takarék és Hitelintézet

részvénytársaság

Debreczenben, Csapó-u. 4 sz.

Boros Testvérek

nődivat
árúházában

Divatos Jó Olcsó Divatos
Jó Olcsó
Ruhakelmék, Selymek,
Sefirek, Batisztok, Vász-
nak, Szőnyegek, Füg-
nyök, Ágyterítő, Pipere
cikkek.

Értesítés.

Az alant jegyzett czég a maga nemében azon páratlan **kedvezményt** nyújtja mind azon nőknek, kik **Varrógépet** vásárolnak, hogy teljesen ingyen minden utánfizetés nélkül, kitanítja a divatos **női szabászatban**.

Alkalma van tehát mindenkinek, teljesen ingyen hozzá jutni egy a legdivatosabb nőruha, valamint a fehérenmű szabászat-hoz, valamint a legelőkeltebb szabás mintákat szintén díjmentesen adjuk.

Vidékiek 8 nap alatt kitaníttatnak.

Raktáron tartunk **Családi Singer, Karika** hajós **Vibrating**, és **iparos gépeket**, a legolcsóbb árak és kedvező fizetési feltételek mellett.

Szabadalmazott himző készülék minden gépre alkalmazható.

Kerékpárok, valamint alkatrészek igen jutányos árban kaphatók.

Egy jó karban levő **TANDEN** olcsón kapható.

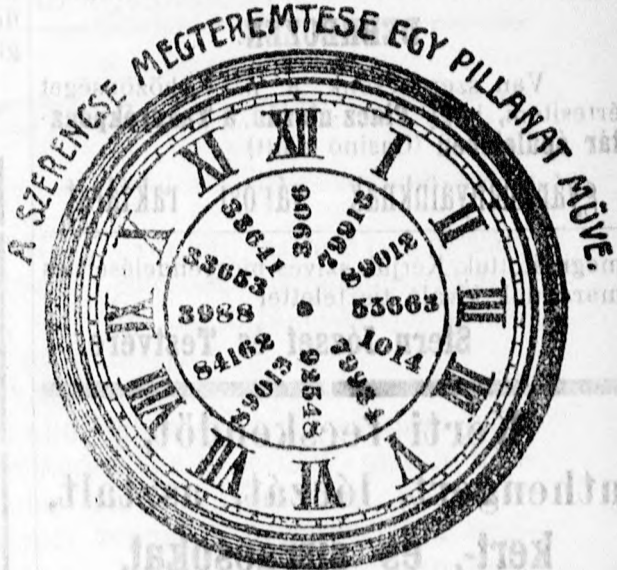
Tisztelettel

Rosenberg és Hammer.

Villanyműszeresek. Varrógép és Kerékpár raktár (Piac-u. 2 sz.)

Szerencse-óra.

Azt a sorsjegyszámot rendelje meg levelezőlap által, mely ama óra mellett van föltüntetve, a mely időben ezen hirdetést olvassa.

Az óra belsejében föltüntetett szerencseszámok kizárólag

BENKŐ bankháznál

kaphatók

Budapest, Andrassy ut 79.

Huzás: május 22-én és 23-án.

Az I. oszt. sorsjegyek árai:

1/8 1.50 k. 1/4 3.— k. 1/2 6. k. 1/1 12.— k.

A mi vevőink azon előnyben részesülnek, hogy befizetéseiket **postatakarékpénztári** cheque utján, tehát **költségmentesen** teljesíthetik.

Mészáros Miklós

a magyar kir. szabad. osztálysorsjáték főarúsítója

Budapest, VIII., József-körút 22—24.

ajánlja a m. kir. szab. osztálysorsjegyek főarudájából való közvetlen beszerzését **eredeti árakban:**

1/8 1.50 1/4 3.— 1/2 6.— 1/1 12.— korona.

Megrendeléseket czélszerűségből postaltalványon kérem

Huzás már május hó 22 és 23-án.

Kopir könyvek

szabadalmazott, kitéhető regiszterrel (igen czélszerű) 1000 lapos 2 frt 20 kr. 500 lapos 1 frt 20 kr-ért beszerezhető Hoffman és Kronovitz könyvnyomdájában Piacz-utca 49.

Ő cs. és Apost. kir. Felségének legfelső elhatározása foiytán.

A polgári jótékonycélokra szánt

XXXV-ik csász. kir. államsorsjáték.

Ezen az Osztrák birodalomban egyedül törvényesen engedélyezett pénzsorsjáték 18.397 nyereményt tartalmaz kézpénzben 506 880 korona összegben.

A főnyeremény 200.000 koronára rug.

A nyeremények kifizetéseért a cs. kir. lottójövedék kezkesedik.

A huzás visszavonhatlanul 1903. évi június hó 18-án fog megtartatni.

— Egy sorsjegynek ára 4 korona. —

A sorsjegyek Bécsben a cs. kir. államsorsjátékok osztályánál III. ker. Vordere Zollamtsstrasse 7 sz. a., továbbá a lottógyűjtődekben, dohánytözsdekben, adó. posta, távirida és vasuti hivataloknál, váltóüzletekben stb. kaphatók. Játéktervek sorsjegyvévők részére ingyen adatkak ki.

A sorsjegyek portómentesen küldetnek szét.

A csász. kir. lottójövedéki igazgatóság államsorsjátéki osztálya.

Stern József és Testvére

(Stern József és Szántó Győző)

DEBRECZEN—VÉNKERTI

Kefe-, Ecset és Meszelő-Gyár DEBRECZEN.

Van szerencsénk a n. é. közönséget értesíteni, hogy **Piacz-utcán, a Takarékpénztár épületében** (Casinó alatt)

gyártmányainknak városi raktárát

megnyitottuk. Kérjük szíves megrendeléseit és maradjunk kiváló tisztelettel

Stern József és Testvére.

Kerti fecskendőt, uthengert, lóczát, asztalt, kert-, és sirrácokat, sirkereszteket

természetben megtekinthető modern minták után legjutányosabban készít

Vasöntőde és Géplakatosság

Péterfia végén, a hadházi utcában.

Ugyanott a legtükételesebb

Kutszivattyuk

és minden építkezési vastárgyak olcsó gyári áron kaphatók.

Háziasszonyok

figyelmébe. **Kókuszzsír** használható főzésnél, sütésnél vaj, ludzsír, disznózsír helyett. Kókuszzsír teljesen szagtalan, használatban szapora, kellemes, egészséges, cukor és gyomor bajosoknak is ajánlható. Ötkilós postadobozzal 8 kor.-ért küldők utánvétellel bérmentve bárhová, nagyobb rendelmenynél megfelelően olcsóbb. Klein Regina, Tolcsva.

Eltűnt

minden börtisztatlanság és bőrkiütés, ugyszintén bőrtüsző, bőr és arcvörösség stb. a

Bergmann kátrány kénzsappan.
(Védjegy 2 bányász.)

napontai használata által. BERGMANN & Co. Dreza és Tetschen a/E. Kapható 60 fill.-vel dr. Rothschnek V. Emil gyógyszerárában.

Alles in echter Balsam

A. Thierry in Pregrada

Thierry (Adolf) Limited in Pregrada a tégelybe van-e égetve.

Miért szenved ön?? Hiszen önnek gyógyulása bizonyos még akkor is, ha sebe bármily régi, sőt a fájdalmas

valódi

THIERRY A.-féle Centifiola kenőcsöt

használja, mely rendkívül vonzó, a sebek gyógyításában valamint a fájdalmak enyhítésében utólrhetlen. A valódi Centifiola-kenőcs alkalmazható: a szoptatók mellkeménykedésének, a tej elapadásának, az orbáncznak eseteiben, továbbá mindenféle régi sérvek, láb- és csontnyílások, sebek, folyások, dagadt lábak s csontvesedéseknél, vágás, szurás, lövés és ütés által előidézett sebeknél; az idegen testek, pl.: üveg, szálka, homok, tövis, serét stb. eltávolításánál; mindenféle daganat, kinövés, képződmény, karbunkulus és ráknál; végre pokolvar, körömméreg, körömgüülés, a lábnaak járás közben történt kisebelése, fagyás és égetés okozta sebek, a betegek és gyermekek fekvés általi kisebesülése, torokdaganat, meggyült vér, fűzugas stb. eseteiben. 2 tégely csomag csomagolással postadijjal együtt 3 kor. 50 fill. Temérdek elősmerő levél megtekinthető. Utánzatok vételétől óva intek mindenkit és arra ügyeljünk, hogy „Schutzengel Apotheke des

Gyógyszerész A. Thierry balsam és Centifiola kenőcs.

Eme két gyógyhatásában utólrhetlen szer soha nem romlik el, sőt mentül régibb, annál jobb, nem árt a szernek a fagy, sem meleg s ezáltal télen nyáron szétküldhető. Mindenkor hatással alkalmazása esetén könnyen bevárható az orvosi segély, természetesen nem szabad hatástalan utánzásokhoz nyulni, melyért csak haszontalanul elpredáljuk a pénzt, hanem mindig tartson minden család késznlében e világhírű, olcsó, megbízható, a mellett ártalmatlan szerből A hol nem bizonyos, hogy az én kitűnő szerem ott ajánlatos egyenesen tölem hozatni. Czim:

Apotheker Thierry (Adolf) Schutzengel-Apotheke in Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn.
Főraktár: Budapest Török József, Zágrábban Mittelbach S. és Bécsben Brady C. gyógyszerészeknél.

A XII-ik m. kir. szab. osztálysorsjáték nyereményeinek sorozata.

110,000 sorsj. 55,000 nyerem.

Minden második sorsjegy nyer.

Legnagyobb nyeremény esetleg

1 millió korona.

A nyeremények készpénzben fizetelnek ki.	Korona
1 jutalom	600000
1 nyer. á	400000
1 „	200000
2 „	100000
1 „	90000
2 „	80000
1 „	70000
2 „	60000
1 „	50000
1 „	40000
5 „	30000
3 „	25000
8 „	20000
8 „	15000
36 „	10000
67 „	5000
3 „	3000
437 „	2000
803 „	1000
1528 „	500
140 „	300
34450 „	200
4850 „	170
4850 „	130
100 „	100
4350 „	80
3350 „	40
55000 nyer. és jut. összegben.	14,459.000

Felhívás

a XII-ik

magy. kir. szab. osztálysorsjátékhoz.

Az I. osztály huzása már

1903. évi május hó 22. és 23-án lesz.

Az I. osztályu sorsjegyek ára:

egy egész	egy fél	egy negyed	egy nyolczad
12 kor.	6 kor.	3 kor.	1 kor. 50 fill.

Az eredeti sorsjegyek szétküldése utánvét, vagy az összeg előzetes megfizetése ellenében történik. A legkényelmesebb és legolcsóbb a postautalványon való rendelés. Minden megrendeléshez csatolom a hivatalos játéktervet. A hivatalos nyereményjegyzéket azonnal a huzás után küldöm szét. Befizetési lapokat a pénzüsszegek díjmentes átutalhatása czéljából ingyen bocsátok ügyfeleimnek rendelkezésére.

Becsés megrendelését sziveskedjék mihamarább hozzám juttatni.

GAEDICKE A.

Magyarország legnagyobb szerencsegyűjtődéje.

Budapest, IV. Kossuth Lajos-utca 11.

Gaedicke szerencséseje óriási!

A következő főnyereményeket fizettük ki eddigél b. ügyfeleimnek:

600000 kor.	62551. sz.
400000 „	33464. „
400000 „	11113. „
400000 „	28916. „
100000 „	42758. „
100000 „	49878. „
100000 „	87991. „
70000 „	60912. „
60000 „	17357. „
60000 „	78863. „
60000 „	82528. „
60000 „	97263. „
30000 „	6920. „
30000 „	38691. „
30000 „	90664. „
25000 „	23481. „
25000 „	30049. „
20000 „	28950. „
20000 „	33402. „
20000 „	35862. „
20000 „	44410. „
20000 „	60781. „
20000 „	78848. „
20000 „	88974. „
15000 „	57734. „
15000 „	77950. „
15000 „	82506. „
24 á 10000 K	= 240000
46 á 5000 „	= 230000
292 á 2000 „	= 284000
599 á 1000 „	= 599000
883 á 500 „	= 441500

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczen, a főpostárai szemben.